

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

This is a reproduction of a library book that was digitized by Google as part of an ongoing effort to preserve the information in books and make it universally accessible.

Google™ books

<https://books.google.com>

5372
KORT BEGRYP VAN ALLE HET GEHE

GEDUERENDE DE

OMWENTELINGE

BINNEN BRUSSEL IS VOORGEVALLEN:

VAN DEN 21, 22 EN 23 SEPTEMBER 1830.

De Luykenaers konden den treurigen staet, waer aen Brussel eenige tyd bloot gesteld was niet langer aenschouwen, zonder daer op het sterkste deel aen te nemen hunnen moed was te sterk met het helden vuer beziel, om nog langer met koelbloedigheyd den algemeynen ondergang der stad Brussel te aenschouwen als wanneer eenige onder hun eenen voorstel aen het volk van Brussel dede, ten eynde hunne oogmerken werkstellig te maeken; dewyl allen koophandel en werken stilstonden, bleef het volk tot den middernacht op de groote merkt, als wanneer zy op het stadhuys zyn gekomen, ten eynde hunne rechten te vraegen: ten een ure des nachts, de Burgerlyke wagt ziende dat het niet meer mogelyk was het volk te stillen, gaf daer op vuer, een wierd'er gedood, en verscheyde gekwetst, waer op het volk zich meester van de plaets maekte, en gelayden daer naer de Luykenaers naer de cazerne van St. Elisabeth, onder het geroep van alle kanten nerhaeld, vive le Liegeois! maendag wezende den 20 geen mensch was aen zyn werk, men liep met menigte naer de groote merkt. Men hoorde van alle zyde niet anders roepen als La Liberté ou la mort... De Vryheyd of de dood.... Men begon alsdan te spreken van een provisioneel bestuer, en des middags was het zelve reeds benoemd; waer naer de Luykenaers zig begonnen te verzaemen om deel te nemen aen de algemeyne zaak, zy doorliepe naer den middag de stad met slaende trommels en onene vaendels. verboden ook

meer strengelyk alle plunderinge onder welk voorwendsel het zoude mogen wezen; vervolgens zyn zy naer de Cazerne getrokken, tot des anderen dags, alwaar zy een vaendel plante met dit opschrift: Liège pour Bruxelles, Vaincre ou mourir.

Ten 6 ueren 's morgens begon het groot leger onder de bevelen van prins Fréderik, op de stad aen te rukken, wel haest was de zelve van alle kanten ingesloten. Ongelukkiglyk door de vermoeytheyd van den vorigen dag kwaenien onze borgers te laet om hun den inval te beletten, zy maekte zich dus meester van de batterye der borgers, zy rukte daer op binnen de stad en begonnen de barricaden om te werpen.

Op den zelven tyd wierden zy uyt de vensters begroot met eene hagelluy van cassyden, flesschen, potten, stukken hout, en taffels, beddens tot zelis eene brandende stove etc., wierd op hun geworpen, daer by het aenhoudende vuer der musketten, hun wanorder was compleet, de militairen wierpen hunne wapens, en alles wat zy hadden neder, en vluchte in de huizen welke zy hier en daer open vonden; den Commandant der hussaren wierd het peerd onder hem gedood, en krygs gevangen gemaekt; een kleyn getael is het alleenlyk ontsnapt, deze wierpen ook hunne wapens neder om te beter het hazepad te kunnen verkiezen, het peerdevolk wierp het voetvolk over hoop, de stracten waeren overdekt met wapens en bagagie tot aen de vier-winden. Men stemt hier gezacmentlyk over een, dat het weynige van die zoo gezeyde dapperen zich op genaede en ongenade zouden overgegeven hebben indien eenige borgers zich van achter hadden vertoond, zoodaenig was hunnen schrik. Een van hunne officieren verklaerde dat zy het niet meer zoude wagen de vlaemsche poort binnen te komen, zelfs niet aen het hoofd van 10,000 mannen het getal der gevangene is aenmerkelyk er zyn van den eenen kant zoo wel als van den anderen, zyn verscheyde gekwetste en doode gebleyen.

Van den anderen kant onze dappere borgers hielden het pare ingesloten en hielden niet op een ge-

artillerie dede onder de vyanden eene groote nederlaeg, op verscheyde plaetsen offerde de trouwen de wapens neder te leggen, maer wanneer de burgers zich vertoonde om de zelve te ontvangen, gaven deze verraders vuur; vele onzer burgers waren er het slagtoffer van hunne godde trouwe: De lagheyd is alleen eygen aen de hollanders, welken hun den naem van een braef soldaet by elk braef man onweerdig maekt; een stuk kanon welk zy genomen hadde, wierd weder ernomen.

Het musketten vuur, benevens een stuk kanon (een twaelf potterder gelaeden met mitraille was begonnen om 9 uren des morgens, welkers vuur de burgers van Brussel, met eene ongewoone dapperheyd hebben beantwoord. Den prins Frédèrik ziende den nacht aennaederen zond eenen parlementairen, zynde den heer pastoor van Schaerbeeck, draegende een kruys in zyne hand, naer eenen kapiteyn en verscheyde soldaten te hebben gevangen genomen; (de burgers van Brussel, hun niet meer vertrouwende, door het verraed het welk zy reeds hadden gepleegd, want hunne wapens omgekeerd hebbende, onder de woorden, (Wy geven ons over), de burgers hun vertrouwende treden tot de zelve toe, nauwelyks waeren zy genaderd of zy vuerden op hun, dus ziet men de dapperheyd dier braeve maunen uyttschynen door verraed.) antwoorde dat men niet meer op hun houden vertrouwe, en begonne van alle kanten op een nieuw het vuur tot 6 uren s'avonds, waer op de troepen antwoorde met eene hevige kanonade en begonnen eenige gebouwen in brand te steken op den boulevaerd aen de schaarrebeeksche poort, waer naer eene doodelyke stilte heerste, tot des anderen dags morgens om zes uren. De burgers op een nieuw twee parlementairen ziende binnen komen elk met een schrift in de hand, maekte gebruyk van dit oogenblik dat den dag begon aen te breken om hun goederen en meubelen dieper in de stad te brengen, geloovende dat het oogenblik daer was, om het gevecht op een nieuw te beginnen. In waerheyd men hoorde geduerig het muskette vuur en het kanon van den kant van het parc zynde de verdedings plaets der troepen; ten 3 uren naer middag

levand door de koninglyke troepen in brand gestaken. Aen de schaerebecksche poorte hield het gevecht gestadig en met hevigheyd aen, maer aen de zyde van het parc was het niet als met tusschen poozen dat men het musketten vuer hoorde. De storm klok, welk men geduerig op de Cathedrale en andere kerken hoorde, deden ons gelooven dat den dag nog niet ten eynde was. En in waerheyd men hield van beyde zyde stand, tot 7 ueren s'avonds, waer naer den nacht alles weder tot eene stilte bragt.

Van den 24. begon het gevecht op een nieuw, den vyand wierd uyt alle de huizen by de Naemsche poort gedreven, waer door de onze zig meester maekte van eenigen huizen van het parc, waer uyt zy een gestadig vuer gaven op de hollanders; vele deserteurs liepen tot ons over.

Des avonds begon den vyand met gloeyende ballen op de stad te kanonneeren, waer door de manège geheel is in assche geleyd, en het was met de groote moeyte dat men de peirden heeft kunnen redden, verscheyde andere huizen zyn daer door ook de proye der vlamme geworden.

Van den 25 begon het vuer weder op een nieuw des morgens, maer niet zoo hevig als de twee eerste dagen, de hollanders welke zig nog in het parc bevonden, trokken in den bosch gezeyd Maria Magdaleña, welke in eene diepte is gelegen, onze borgers drongen weder in het parc tot verscheyde reyze, en plante aldaer hun vaendel. Goduerende dezen tyd, droeg de geconstitueerde magt het oper-bevel van onze dapperen, aen mynheer Juan Van Halen, voortyds aide-de-camp van den general Mina op, die het zelve uyt liefde tot zyn vaderland en burger min aenvaerde.

Ten zelve dage wierd er besloten een kerk-hof te maken op Sinte-Machiels plaets, ten eynden aldaer de dierbaere overblyfselen onzer braeve borgers te begraven en aldaer eene tombe opterechten ter huner gedagtenisse voor onze naerkommers, het vaderland neemt onder zyne bescherming de weduwen en wezen dier braeve.

Van den 26. dezen dag ontrent 9 ueren s'morgens hoorde men een hevig musketten vuer langs den kant der schaerebecksche poort door de borgers welke

aldaar verdedigde tegen de troepen, welke zich achter eene nieuwe barricade bevonden, welke zy geduerende den nacht hadden opgericht; om 10 uren plante de burgers met moedigheyt en vaderlandsche liefde op het hoogste van de Cathedrale het vaendel van Brabant, de storm klok hield niet op te klippen, ten eynde versterking op te roepen, van 10 uren tot 11, hoorde men zeer weynig het kanon. Des middags liep het gerucht dat die van Bourrains reed in aentocht waeren tot onderstand van Brussel; en om een uere hoorde men weder eenige kanon scheuten van den kant der militairen, eenige soldaeten in de huizen op de hooge schaerebecksche straet ingedrongen zynde, wieden wel haest gedwongen de zelve te verlaeten.

Den onderstand komt reeds van alle kanten binnen onze stad, men teld reeds Wavre, Hal, Gosselies, Uccelle, Anderlecht, Genappe, Waterloo, Braine-Lalleud, Nivelles en verscheide andere Steden en Dorpen, in den zelve oogenblik kondig men de aankomst der Borrains, als ook de vrijwillige van Ath en Doornyk aan, hunne voorwagten zyn reeds hier binnen gekomen.

Eenen nieuwen brand veroorzaakt door de hollanders, is weder uytgeborsten in het parc, twee der voornaemste gebouwen toebehoorende aen den engelschen Ambassadeur, (zegt men) zyn tot asche vergaen, onder alle de krygsgevangene welke men tegenwoordig heeft, bevind zich eenen aide-de-camp van den prins, benevens verscheide anderen officieren van hoogen graed.

Van den 27. het vuer der artillerie en het musketten vuer dat dezen morgen voor eenige oogenblikken had opgehouden, begon den middag met veel meerder hevigheyt als de voorgaende dagen, en duerde de gansche nacht. Den vyand ziende dat allen verderen tegenstand vrugteloos was, verliet dozen morgen om 3 uren het parc en vertrok langs de poort van Scharebeek, deze lafhertige huerlingen van een verachtelyk... Moeste dus hunne proye verlaeten bedekt met schande en bloed en de veragting welke zy door hun gedrag in gansch belgenland hebben ingedrukt. Alle de verdere vyandlyke korpsen welke hunne standplactsen hadden op de boulevards, verlieten ook de stad, hunnen aftogt maekende op Mechelen.

In het verstaet het welke wy hebben gegeven ras...

kende de voorvallen welke plaats hadden sedert den 23 's morgens, hadden wy achtergelaeten te spreken van den aanval op de Laeken-poort. In den zelven tyd dat den vyand binnen de Vlaemsche poorte drong, vertoonde zig een corps, jagers te voet en peirde-voik voor de yzere trillie der Laeken poort, welhaest was het muskotten vuur aen gang, de braeve inwoonders welke dezen post bewaerde hadden hun verschanst achter de barricade, en stelde hun dapper tegen hunnen inval, in weerwil de mitraille en de ballen, welke zy in de lengte der Laeken-straet losbranden, getienende den tyd dat zy dezen aanval tegenstand booden, begaeven hun andere burgers in de groene dreef, passeerde de landdoryen, welke deze wandeling afsnyd van den grooten weg van Antwerpen, om aldus den vyand van achter aen te tasten, deze werkinge was het teeken tot den aftogt, den vyand nam de vlucht en wierd eenigen tyd vervolgd, agterlâetende verscheyde doode en gekwetste op het slag-veld, de zelve wierden door de zorg van de zêo geseide *rebellèn* in het groot hospice in de barakke-straet gebragt, wy van onzen kant hebben ook eenige gekwetste.

Op dit oogenblik brengt men ons de tyding dat den vyand op zyne vlucht menigvuldige brandstichtingen aenricht. Het is dus op onze eygendommen dat deze lafhertige zig willen vreten!

Eenen persoon welke zegt den prins Fréderik te hebben gezien by de lovensche poort, verzekert ons dat hy zynen linken arm draegd in eenen arm-band.

De hollanders welke in de huizen gedrongen waeren in de voorstad aen de naemsche poort, hebben aldaer alles wat hun aenstond, medegenomen, op den boulevard van den Botaniken-Hof, by de schaerbeeksche-poort hebben deze nieuwe *wandalen* naer alles te hebben uytgeroofd tien der voornaemste huizen in brand gestoken. Verscheyde van deze brandstichters, waeren geladen met zilvere serviecen, andere struykroovers met goude horlogien en diamanten, welk zy te koop boden aen eenen teegen prys in de lovensche voorstad aen de inwoonders, maer zy vonden aldaer geene kooplieden; het is dus voor de eerste maal dat prins Fréderik een legar aenvoerd saenen gesteld van eene benide brandstichters, vrouwen verkragters, en moorders van wuerdozige burgers, en wat laupers heeft hy met

deze schandelyke bandieden behaald? Niet als schande verachting, en de vervloeking der goede Belgen; hy die ons durft noemen rebellen, neen, wy verdedigen onze vryheyd even als onze voorvaders dat hy, slegte de vaderlandsche jaerboeken doorziet, daer zal hy vinden dat Spaenjen ons voorouders ook rebellen noemde, en het is nogtans aan deze rebellen dat Oranje-Nassauw, zyne opkomst verschuldigd is.

Naer het vertrakken der hollanders begaven de Borgers hun met groote menigte naer het huys van den heer Meeus, by de schuerbeeksche poort, alle zyne meubelen wiarden uyt de vensters gewarpen, en op eenen hoop gebragt in het midden van de straet en aldaer verbrand, waer naer zy het vuer aan vier hoeken van het gebouw hebben gesteken, het zelve is niet anders meer als eene verbrande puynhoop. — Men verhaeld verscheyde redens alhier, het welk aenleyding tot deze vraek heeft gegeven, de eene verzekert als dat den heer Meeus een verstandhouding met den vyand onderhield, en hun ondersteunde met alle zyne magt, volgens anderen, dat hy eene menigte wapens in zyn huys verborgen hadde tegen de Borgers. — Wat er van zy of niet, dit is echter zeker dat er een groot getal gevonden is, en dat geduerende liet vuur het welk in zyn huys brande, eens groote menigte geween zyn afgeloopen.

Heden 27 hebben wy het genoeg van den verdediger onzer vryheyd den heer DE POTTER binnen onze mueren te ontvangen des avonds, om 6 uren, nauwelyks was zyne aenpaedering bekend, of eene ontelbaere menigte van volk begaf zig naer de Anderlegsche poort met slaende trommels en onze victoriense vandel onder een aenhoudend geroep: VIVE DE POTTER! VIVE LES BELGES! VIVE LA LIBERTÉ! nauwelyks was hy in gezigt van het volk, of men wilden zyne peirden uytspannen, het welk hy met kragt heeft verboden, zeggende: ik ben Belg gelyk aan u allen, ik ben burger en niets meer, men begon dus den optogt naer de groote merkt, onder een algemeyn vreugde geroep vive DE POTTER! etc. In alle hoeken der stad was met eene oogslag zyne komst bekend, vrouwen, kinderen, zelfs tot gryzaerds toe, spoede zig naer de groote merkt om hem te aenschouwen. De vreugd was algemeen: om kort te zeggen!

noyt is'er een Vorst binnen onze mueren gekomen, welke met sulc een algemeyn genoegh is ontvangen, nauwelyks was hy op het stadhuis afgestapt, of het volk verzocht met aenhoudende geroep dat hy op het balcon zoude verschoeynen, nauwelyks was hy in het gezicht, of het geroep begon op een nieuw, naer dat hy het volk tot de stilte had verzogt, dede hy eene aanspraek tot de zelve borgers, Braeve Belgen! gy zyt groot, gy hebt de vryheyd verdedigd. Europa heeft de oogen op uwe gevestige en het is om de zelve met de weynige kragten die ik bezit te ondersteunen, dat ik deze reys heb ondernomen!.... hier stroomde de traenen van dezen vader des vaderlands, en was genoodzaekt aftebreken eyndelyk naer eenige oogenblikken verliet hy het balcon onder nogmaels erhaelde vreugde geroepen.

CAPITULATIE VAN DE CITADEL VAN GEND, OP DEN 17 OCTOBER.

Vervolgens is'er tusschen den bevelhebber Destombes en den generael Duvivier eene capitulatie gesloten, ingevolge waer van het hollandsch gedeelte van gemelde bezetting, en alle de Belgen, die het zelve wilden volgen, zyn vertrokken den 19 om vyf uren des morgens, met hunne wapens en tros, vier kanonnen en de krygs-kas, de citadel verlaeten hebben en onder het geleyde van twee compagnien onzer burgerwacht, onder aenvoering van jonkheer Charles d'Hane en van den heer Bossaert, nae Antwerpen. Eenige opper-officieren zyn in de citadel gebleven, ter opneeming en overlevering van het materieel van oorlog, waer van de weerde op zeven à acht milioenen begroot word. Het getal der manschappen van de bezetting beliep hog op ontrent 1600, waer van 900 Belgen, waer onder een zestigtal officieren in de citadel gebleven zyn tot nader bevel. Men had in de citadel gebrek aen verschillige eet-en drinkwaren, de bezetting had reeds 180 manschappen zick aen den scorbut.

